

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

Факультет цивільного захисту

Кафедра психології діяльності в особливих умовах

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

за освітньо-професійною програмою «Екстремальна та кризова психологія»
циклу професійної вибіркової підготовки
за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальності 053 «Психологія»

Рекомендовано кафедрою психології
діяльності в особливих умовах
на 2024-2025 навчальний рік.
Протокол від 27.08.2024 № 2

Силабус розроблено відповідно до Робочої програми
навчальної дисципліни «Психологічне забезпечення
професійної діяльності»

2024 рік

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

1. Анотація

Навчальна дисципліна «Психологічне забезпечення професійної діяльності» призначена для вивчення здобувачами спеціальності 053 «Психологія» особливостей психологічного забезпечення професійної діяльності персоналу ДСНС України, а також засвоєння специфіки організації екстреної психологічної допомоги постраждалим унаслідок надзвичайних ситуацій, в т.ч. воєнного характеру.

Опанування дисципліною суттєво збагатить професійну культуру майбутніх фахівців, сприятиме професійному самовизначенню та формуванню їхньої професійної самосвідомості.

Окрім цього, дозволить ефективно здійснювати функційні обов'язки та долати труднощі в професійній діяльності.

2. Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Фомич Микола Володимирович, начальник кафедри психології діяльності в особливих умовах факультету цивільного захисту, кандидат психологічних наук, доцент
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет 246. Номер телефону: 097 677 68 14
E-mail	mykola.fomych@chipb.org.in
Наукові інтереси	Стосуються проблематики психологічного забезпечення професійної діяльності, розвитку професійних компетенцій, психологічного захисту населення в умовах надзвичайних ситуацій.
Професійні здібності	Організаційні та комунікативні якості; навички навчання та викладання; навички організації освітнього процесу та наукової діяльності; досвід проектної роботи.
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Кандидат психологічних наук за спеціальністю 19.00.09 «Психологія діяльності в особливих умовах». Автор та співавтор 4 колективних монографій, понад 70 наукових публікацій у вітчизняних та міжнародних виданнях, в тому числі періодичних наукових виданнях, які індексуються в міжнародних наукометричних базах Scopus та Index Copernicus International.

3. Час та місце проведення занять з дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується за адресою: <http://rozklad.nuczu.edu.ua>.

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру у другий та четвертий вівторок кожного місяця з 14.00 до 15.00 в кабінеті № 234. У разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

4. Мета вивчення дисципліни

Полягає у вивченні особливостей психологічного забезпечення професійної діяльності персоналу ДСНС України, а також засвоєння специфіки організації екстреної психологічної допомоги постраждалим унаслідок надзвичайних ситуацій, в т.ч. воєнного характеру.

5. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	Вибіркова професійна	
Навчальний рік	2024-2025	
Семестр	7-й	7-й
Обсяг дисципліни:		
в кредитах ЄКТС	3	4
загальна кількість годин	90	120
кількість модулів	1	1
Розподіл часу за навчальним планом (в годинах):		
лекції	18	12
семінарські, практичні	22	2
самостійна робота (годин)	50	106
Форма підсумкового контролю	іспит	

6. Передумови для вивчення дисципліни

Пререквізити: психологія праці та інженерна психологія, психологічна підготовка та готовність до діяльності в екстремальних умовах, психологія масової поведінки, соціально-психологічний тренінг підготовки до діяльності в екстремальних умовах;

Постреквізити: екстремальна та кризова психологія; психологічний спецпрактикум з екстремальної та кризової психології; переддипломна практика; виконання та захист кваліфікаційної роботи.

7. Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Екстремальна та кризова психологія» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Програмні результати навчання	Абревіатура
Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання)	ПР 9
Розпізнавати психічні явища у різних видах професійної діяльності, визначати психологічні задачі нормативного регулювання та психологічні проблеми особистості, прогнозувати психологічну готовність працівників до дій за призначенням та надавати рекомендації щодо психологічної підготовки.	ФР 19
Здійснювати оцінку функціональних станів працівників, відповідно до специфіки професійної діяльності та розробляти необхідні заходи їх психопрофілактики й відновлення.	ФР 20
Складати та реалізовувати план надання екстреної психологічної допомоги постраждалим внаслідок надзвичайних ситуацій.	ФР 22

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності	Абревіатура
Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ЗК 1
Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову, в т.ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема внаслідок війни).	СК 8
Здатність здійснювати психологічний супровід професійної діяльності.	ФК 1
Здатність організовувати та надавати екстрену психологічну допомогу постраждалим в умовах надзвичайних ситуацій	ФК 3

8. Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1

«ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Змістовий модуль 1. Психологічний супровід професійної діяльності персоналу ДСНС України в умовах воєнного стану

Тема №1. Характеристика психологічної роботи в системі ДСНС України

Література: [Баз.: 1, 2, 4, 8. Доп.: 4, 13, 19, 20].

Тема №2. Організація професійної орієнтації в ДСНС України

Література: [Баз.: 3, 6. Доп.: 2, 4, 6, 7, 18].

Тема №3. Психологічне вивчення персоналу ДСНС України

Література: [Баз.: 3, 4, 6. Доп.: 1, 2, 4, 7, 11, 18].

Тема №4. Особливості психологічної підготовки персоналу ДСНС України

Література: [Баз.: 3, 4-6, 9. Доп.: 1, 2, 9, 10, 15-17].

Тема №6. Психологічне відновлення персоналу ДСНС України

Література: [Баз.: 4, 5, 9. Доп.: 7, 9, 10, 15-17].

Тема №6. Організація роботи кабінету психологічного розвантаження

Література: [Баз.: 4, 6, 9. Доп.: 2, 3, 7, 9, 10, 15].

Змістовий модуль 2. Психологічний захист населення в умовах воєнного стану

Тема №7. Організація надання екстреної психологічної допомоги постраждалим в надзвичайних ситуаціях

Література: [Баз.: 1, 2, 4, 7, 8. Доп.: 5, 9, 14, 19, 20].

Тема №8. Особливості надання екстреної психологічної допомоги постраждалим в залежності від типу психологічної реакції на надзвичайну ситуацію

Література: [Баз.: 1, 5, 7, 8. Доп.: 5, 9, 14, 16, 19, 20].

Тема №9. Практика надання екстреної психологічної допомоги постраждалим в умовах воєнних дій в Україні

Література: [Баз.: 1, 4, 7, 8. Доп.: 5, 19, 20].

Підсумкова модульна робота

Іспит

9. Розподіл дисциплін у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять

Назви змістових модулів і тем	Очна (денна) форма				
	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		лекції	семінари (практичні) заняття	самостійна робота*	Поточний контроль
МОДУЛЬ 1.					
«ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»					
Змістовий модуль 1. Психологічний супровід професійної діяльності персоналу ДСНС України в умовах воєнного стану					
Тема №1. Характеристика психологічної роботи в системі ДСНС України	9	2	2	5	усні та письмові опитування, індивідуальні завдання
Тема №2. Організація професійної орієнтації в ДСНС України	9	2	2	5	усні та письмові опитування, індивідуальні завдання
Тема №3. Психологічне вивчення персоналу ДСНС України	9	2	2	5	усні та письмові опитування, індивідуальні завдання
Тема № 4. Особливості психологічної підготовки персоналу ДСНС України	9	2	2	5	усні та письмові опитування, індивідуальні завдання, НТК
Тема № 5. Психопрофілактична робота з персоналом ДСНС України	9	2	2	5	усні та письмові опитування, індивідуальні завдання
Тема № 6. Психологічне відновлення персоналу ДСНС України	9	2	2	5	усні та письмові опитування, індивідуальні завдання
Тема № 7. Організація роботи кабінету психологічного розвантаження	9	2	2	5	усні та письмові опитування, індивідуальні завдання, КІП
<i>Разом за змістовим модулем 1.</i>	63	14	14	35	
Змістовий модуль 2. Психологічний захист населення в умовах воєнного стану					
Тема № 8. Організація надання екстреної психологічної допомоги постраждалим в надзвичайних ситуаціях	9	2	2	5	усні та письмові опитування, індивідуальні завдання, СПП
Тема № 9. Особливості надання екстреної психологічної допомоги постраждалим в залежності від типу психологічної реакції на НС	9	2	2	5	усні та письмові опитування, індивідуальні завдання

Тема №10. Практика надання екстреної психологічної допомоги постраждалим в умовах воєнних дій в Україні	7	-	2	5	усні та письмові опитування, індивідуальні завдання
<i>Разом за змістовим модулем 2.</i>	25	4	6	15	-
Підсумкова модульна робота	2	-	2	-	-
Іспит	-	-	-	-	-
Разом за модуль 1	90	18	22	50	-

Назви змістових модулів і тем	Заочна (дистанційна) форма				
	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			Поточний контроль
лекції		семінари (практичні) заняття	самостійна робота*		
МОДУЛЬ 1.					
«ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»					
Змістовий модуль 1. Психологічний супровід професійної діяльності персоналу ДСНС України в умовах воєнного стану					
Тема №1. Характеристика психологічної роботи в системі ДСНС України	12	2	-	10	індивідуальні завдання
Тема №2. Організація професійної орієнтації в ДСНС України	12	-	-	12	індивідуальні завдання
Тема №3. Психологічне вивчення персоналу ДСНС України	12	2	-	10	індивідуальні завдання
Тема № 4. Особливості психологічної підготовки персоналу ДСНС України	12	2	-	10	індивідуальні завдання, НТК
Тема № 5. Психопрофілактична робота з персоналом ДСНС України	12	2	-	10	індивідуальні завдання
Тема № 6. Психологічне відновлення персоналу ДСНС України	12	-	-	12	індивідуальні завдання
Тема № 7. Організація роботи кабінету психологічного розвантаження	12	-	-	12	індивідуальні завдання, КІР
<i>Разом за змістовим модулем 1.</i>	84	8	-	76	
Змістовий модуль 2. Психологічний захист населення в умовах воєнного стану					
Тема № 8. Організація надання екстреної психологічної допомоги постраждалим в надзвичайних ситуаціях	12	2	-	10	індивідуальні завдання, СПП
Тема № 9. Особливості надання екстреної психологічної допомоги постраждалим в залежності від типу психологічної реакції на НС	12	2	-	10	індивідуальні завдання

Тема №10. Практика надання екстреної психологічної допомоги постраждалим в умовах воєнних дій в Україні	12	-	2	10	Презентація індивідуальних завдань
<i>Разом за змістовим модулем 2.</i>	36	4	2	30	-
Іспит	-	-	-	-	-
Разом за модуль 1	120	12	2	106	-

* Примітка: самостійна робота здійснюється за методичними рекомендаціями щодо організації самостійної роботи з навчальної дисципліни «Психологічне забезпечення професійної діяльності».

10. Орієнтовна тематики індивідуальних завдань

Індивідуальні завдання можуть виконуватись здобувачами як під час семінарських занять, так і під час самостійної роботи. Формами виконання індивідуальних завдань є: написання рефератів, есе, дайджесту, аналітичного огляду, аналізу практичних та проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень та ін.

Тематика індивідуальних занять, що наведена у програмі є орієнтовною. Здобувачам надається право вільного вибору теми індивідуальної роботи, що повинна відповідати таким критеріям як: актуальність та відповідність завданням навчальної дисципліни.

Детальний опис форм, вимоги до виконання та критерії оцінювання індивідуальних завдань здобувачів викладені у методичних вказівках до виконання індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти на кафедрі психології діяльності в особливих умовах.

1. Проблеми психологічного забезпечення діяльності персоналу ДСНС України в умовах воєнного стану.
2. Порядок використання психологічної інформації в ДСНС України.
3. Особистісні чинники, що визначають процес вибору професії рятувальника.
4. Критерії професійної придатності до служби цивільного захисту.
5. Професіографічний опис основних видів діяльності в межах ДСНС Укаріни.
6. Адаптивні можливості працівників ДСНС в умовах постійних обстрілів.
7. Особистісні передумови психологічної адаптації персоналу ДСНС України до дій в умовах обстрілів і масової загибелі людей.
8. Проблеми наставництва в підрозділах ДСНС України.
9. Технології психологічної підготовки персоналу ДСНС до професійної діяльності в умовах воєнних дій.

10. Технології формування позитивного психологічного клімату в колективах підрозділів ОРСЦЗ.
11. Девіантно-деліквентна поведінка персоналу ДСНС України в умовах воєнного стану.
12. Адиктивна поведінка персоналу ДСНС в умовах воєнного стану.
13. Профілактика відхиленої поведінки у персоналу ДСНС України.
14. Психологічні методи регуляції функціональних станів працівників ДСНС України.
15. Фізіотерапевтичні методи регуляції негативних функціональних станів працівників ДСНС України.
16. Комплекси дихальної та атлетичної гімнастики як засоби психофізичної регуляції тензійних станів працівників ДСНС України.
17. Особливості надання психологічної підтримки постраждалим, які знаходяться під завалами.
18. Технології відновлення ресурсів життєздатності персоналу ДСНС України, який отримав каліцтво.
19. Використання мобільних застосунків для подолання психотравматизації.
20. Психологічна робота із сім'ями загиблих працівників ДСНС України.
21. Психологічна робота з персоналом ДСНС, які пережили полон і тортури.
22. Участь психологів ДСНС у жалобних церемоніях і ритуалах.
23. Психологічні наслідки діяльності персоналу ДСНС України в умовах воєних дій.
24. Бойовий стрес у персоналу ДСНС України.
25. Кібертерапія у роботі з почуттям провини.
26. Дзеркальна терапія фантомних болей у персоналу ДСНС України, які мають травматичну ампутацію кінцівок.
27. Каністерапія у роботі з бойовою психічною травмою.
28. Психологічний супровід евакуації внутрішньо переміщених осіб.
29. Особливості психологічної підготовки: газодимозахисника-рятувальника, піротехніка, КГП.
30. Засоби наочності та їхня роль в психологічній підготовці персоналу ДСНС України.
31. Технології візуальної діагностики постраждалих в умовах надзвичайної ситуації.
32. Технології екстреної психологічної допомоги дітям, які переживають втрату.
33. Участь психологів ДСНС України в організації життєдіяльності внутрішньо переміщених осіб.
34. Психологічне сортування постраждалих в умовах надзвичайної ситуації.
35. Діяльність закладів вищої освіти ДСНС в умовах воєнного стану.

11. Форми та методи навчання і викладання

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчання заняття за видами, виконання індивідуальних завдань, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання:

– методи навчання за джерелами набуття знань: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда, інструктаж); наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація, спостереження); практичні методи навчання (практична робота, виїзні заняття);

– методи навчання за характером логіки пізнання: аналітичний; синтетичний; індуктивний; дедуктивний; трудуктивний;

– методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається: проблемний виклад; частково-пошуковий; дослідницький;

– інноваційні методи навчання: робота з навчально-методичною літературою та відео метод; навчання з використанням технічних ресурсів; інтерактивні методи; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;

– науково-дослідна робота;

– самостійна робота.

12. Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: іспит, стандартизовані тести, наскрізні та командні проекти, аналітичні звіти, реферати, есе, презентація власних досліджень, виконання практичних завдань на психолого-тренувальному комплексі, участь у тактико-спеціальних навчаннях.

13. Критерії оцінювання

Оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою. Відповідність 100-бальної шкали оцінювання іншим шкалам оцінювання наведена в таблиці.

Таблиця відповідності 100-бальної шкали оцінювання іншим шкалам оцінювання

100-бальна шкала	Шкала ЄКТС	4-бальна шкала
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно

14. Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів освіти проводиться у формі: фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань, практичних завдань на смузї психологічної підготовки та навчально-тренувальному комплексі, проектної роботи тощо.

Підсумковий контроль проводиться у формі підсумкової модульної роботи та іспиту.

15. Розподіл та накопичування балів, які отримують здобувачі денної форми навчання, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Вид навчальних занять	Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Загальна максимальна сума балів за видами занять	
Модуль 1	I. Поточний контроль			
	Лекції	9	0	0
	Семінари, (практичні заняття)	10	10*3	30
	Індивідуальні завдання	-	10	10
	II. Підсумковий контроль			
	ПМР	1	20	20
	Іспит	1	40	40
Разом за модуль 1			100	

Розподіл та накопичування балів, які отримують здобувачі заочної форми навчання, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Вид навчальних занять	Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Загальна максимальна сума балів за видами занять	
Модуль 1	I. Поточний контроль			
	Лекції	6	0	0
	Семінари, (практичні заняття)	1	0	0
	Індивідуальні завдання	-	40	40
	II. Підсумковий контроль			
	ПМР	1	20	20
	Іспит	1	40	40
Разом за модуль 1			100	

Примітка: за виконання творчих робіт з навчальної дисципліни здобувачу можуть нараховуватися додаткові, заохочувальні бали. Сума заохочувальних балів не має перевищувати 20. Максимально можлива сума підсумкової оцінки з дисципліни (з урахуванням додаткових заохочувальних балів) – 100 балів. Види творчих робіт та критерії щодо їх оцінювання наведені у методичних вказівках до виконання індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти на кафедрі психології діяльності в особливих умовах (розділ «Оцінювання творчих робіт»).

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському (практичному) занятті. Він передбачає оцінювання теоретичних знань та практичних умінь здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу).

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському (практичному) занятті дисципліни здійснюється в діапазоні від 0 до 3 балів:

3 бали – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено переконливу аргументацію.

2 бали – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, допущені незначні помилки.

1 бал – завдання виконане частково, допущені значні помилки.

0 балів – завдання не виконане.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, акуратність оформлення письмової роботи, самостійність виконання. При виконанні практичних завдань оцінюється вміння правильно підібрати психодіагностичний комплекс, технології психологічної допомоги та вміння їх застосовувати на практиці.

Підсумкова модульна робота є складовою підсумкового контролю і здійснюється шляхом проведення письмової контрольної роботи у межах залікового модулю дисципліни.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з блоку тестових та одного ситуаційного завдання. Відповіді на поставленні завдання повинні відображати вільне володіння обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміння застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів):

Тестові завдання: вага одного правильно вирішеного тестового завдання становить 1 бал, максимальна кількість балів за правильне вирішення усіх тестових завдань становить 10 балів.

Ситуаційне завдання: максимальна кількість балів за вирішення ситуаційного завдання становить 10 балів. При вирішенні даного завдання оцінюється особиста позиція на проблемну ситуацію (3 бали), самостійність її вирішення (3 бали) та творчий підхід (4 бали).

Примітка: зміст контрольних завдань та критерії їх оцінювання для здобувачів заочної форми навчання наведено у методичних вказівках щодо виконання контрольної роботи з дисципліни «Психологічне забезпечення професійної діяльності».

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання та передбачає перевірку засвоєння здобувачами теоретичного та практичного матеріалу дисципліни. Здійснюється шляхом складання здобувачами усного іспиту за екзаменаційними білетами встановленої форми, комплект яких повинен становити 120% від кількісного складу навчальної групи.

Зміст завдань екзаменаційних білетів формується відповідно до програми навчальної дисципліни, відповіді на які повинні відображати вільне володіння здобувачами обсягом матеріалу, передбаченим програмою, зокрема, вміння застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, виявляючи особисту позицію що до них, вміння використовувати міжпредметні зв'язки.

Тривалість усного іспиту для одного здобувача не повинна перевищувати 0,5 години (з врахуванням часу на підготовку та відповідь здобувача). Для уточнення рівня володіння матеріалом дисципліни екзаменатор може задавати додаткові питання.

Здобувач допускається до складання іспиту, якщо він виконав усі види обов'язкових робіт, що передбачені робочою програмою дисципліни.

У разі отримання незадовільної оцінки, перескладання іспиту з дисципліни допускається не більше двох разів.

У разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших відповідних сигналів оповіщення іспит переривається та продовжується вже після відбою.

Критерії оцінювання знань здобувачів на підсумковому контролі (оцінюється від 0 до 40 балів):

40 балів – здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив поставлених завдань;

39-30 бали – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрив зміст поставлених завдань. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки;

29-19 балів – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

18-1 балів – здобувач частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки;

0 балів – здобувач не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту поставлених завдань.

У разі не згоди із результатом підсумкового контролю або порушенням процедури його проведення здобувач має право на їхнє оскарження. Порядок такого оскарження викладений у Положенні про організацію освітнього процесу в Національному університеті цивільного захисту України.

Оцінювання самостійної роботи. Результати самостійної роботи спеціально не оцінюються, але виявляються під час діагностики знань з навчальної дисципліни. Навчальний матеріал дисципліни, засвоєний у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль, передбачений робочим навчальним планом, разом з іншим навчальним матеріалом дисципліни і оцінюється за критеріями відповідного підсумкового контролю.

Оцінювання індивідуальних завдань здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних занять, навчальних практик/практичних занять, контролюється під час модульного та підсумкового контролів. Оцінювання індивідуальних завдань з дисципліни здобувачів: денної форми навчання здійснюється в діапазоні від 0 до 10 балів, заочної – від 0 до 40 балів, і залежать від форми виконання індивідуального завдання, наприклад:

Реферат, доповідь: 3 бали – у роботі здобувачі правильно виокремили основні положення з різних джерел, логічно та структурно об'єднали їх, коротко проаналізували та зробили ґрунтовні узагальнюючі висновки. Дотримано усі вимоги щодо структурної побудови роботи. Робота містить список використаної літератури, що включає вітчизняні та іноземні літературні джерела;

2 бали – у роботі здобувачі в цілому правильно виокремили основні положення кожного з джерела, але не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків. Дотримано більшість вимог щодо структурної побудови роботи. Робота містить список використаної літератури, що складається лише з вітчизняних літературних джерел;

1 бал – у роботі здобувачі фрагментарно виокремили основні положення кожного з джерела, не зробили їх відповідного аналізу та узагальнюючих висновків. Не дотримано вимог щодо структурної побудови роботи. Список використаної літератури оформлений не вірно або відсутній;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недоброчесності.

Підготовка огляду певної наукової проблеми/аналізу ситуації:

5 балів – робота виконана у повному обсязі із чітким дотриманням визначеної структури. Робота містить ґрунтовний аналіз, висновки та рекомендації з порушеної проблеми;

4 бали – робота виконана у повному обсязі із дотриманням визначеної структури за виключенням деяких елементів. Робота містить аналіз, висновки та рекомендації з порушеної проблеми;

3 бали – робота виконана частково із дотриманням визначеної структури, що містить більшість необхідних елементів. Робота містить поверхневий аналіз, висновки та окремі рекомендації з порушеної проблеми;

2 бали – робота виконана частково. Структура роботи недотримана. Робота містить поверхневий аналіз, окремі висновки. Рекомендації з порушеної проблеми відсутні;

1 бал – робота виконана на рівні окремих фрагментів. Структура роботи недотримана. Робота містить поверхневий аналіз, висновки зроблені не вірно. Рекомендації з порушеної проблеми відсутні;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недоброчесності.

Есе: 3 бали – здобувач створює оригінальний за думкою та оформленням письмовий твір відповідно до навчальної ситуації; повно, вичерпно висвітлює тему; вправно формулює тезу; аналізує різні погляди на той самий предмет, наводить доречні аргументи, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання певних психологічних проблем; приклади переконливі, конкретизовані; цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу); висновок відповідає запропонованій темі й органічно випливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів;

2 бали – здобувач самостійно будує послідовний, повний, логічно викладений текст; формулює тезу, що відповідає запропонованій темі; загалом розкриває тему, висловлює основну думку; наводить доречні аргументи; висновок відповідає запропонованій темі; у роботі виявлені недоліки за двома показниками: тезу чітко не сформульовано, відсутність виразної особистісної позиції, належної її аргументації;

1 бал – побудований текст характеризується фрагментарністю; сформульована теза не відповідає запропонованій темі; наведені аргументи не є доречними; прикладів немає або вони не є доречними;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлено факти академічної недоброчесності.

Групова презентація: 3 бали – усі ідеї подані таким чином, що демонструють глибокі знання здобувачів про предмет дослідження і здатність мислити логічно. Тема презентації чітко визначена і добре розроблена. Презентація має зрозумілу і логічну структуру, організована. Дотримані прийняті норми культури презентації, автори творчо підійшли до її оформлення. Робота не переобтяжена текстом. Наявні гіперпосилання працюють коректно. Усі учасники групи беруть активну участь у висвітленні презентації;

2 бали – більша частина ідей подані таким чином, що демонструють значні знання здобувачів про предмет дослідження і здатність мислити логічно. Тема презентації доволі чітко визначена і задовільно розроблена. Презентація має зрозумілу і логічну структуру, у достатній мірі організована. Дотримані прийняті норми культури презентації. Робота дещо переобтяжена текстом, що ускладнює її сприйняття. Наявні гіперпосилання працюють. Переважна більшість учасників групи беруть участь у висвітленні презентації;

1 бал – більшість ідей у презентації виражені нечітко. Тема визначена нечітко і розроблена з помилками. Презентація має порушену структуру або взагалі її не має. Зустрічається багато порушень прийнятих норм культури проведення презентації. Окремі учасники групи або лише один з них може пояснити викладені ідеї;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлені факти академічної не доброчесності;

Проектна діяльність: 5 балів – робота виконана у повному обсязі на актуальну та практично значущу тему. Найвний творчий підхід до вирішення проблеми. У роботі правильно визначено об'єкт та предмет дослідження. Обґрунтовано використано доцільні методи. Містяться відповідні висновки з якісними і кількісними даними. Презентація проекту містить необхідний ілюстраційний матеріал, доповідач вільно орієнтується у поданому матеріалі, відповідає на поставлені запитання;

4 бали – робота виконана у повному обсязі на актуальну та практично значущу тему. У роботі правильно визначено об'єкт та предмет дослідження. Доцільно використано методи. Містяться відповідні висновки. Презентація проекту містить необхідний ілюстраційний матеріал, доповідач орієнтується у поданому матеріалі, відповідає на поставлені запитання з незначними помилками;

3 бали – робота виконана. У роботі визначено об'єкт та предмет дослідження, що потребують уточнення. Доцільно використано методи. Містяться відповідні висновки. Презентація проекту містить ілюстраційний матеріал, дещо перевантажений текстом, доповідач переважно орієнтується у поданому матеріалі, відповідає на поставлені запитання з помилками.

2 бали – робота виконана частково. У роботі невірно визначено об'єкт та предмет дослідження. Використані методи переважно вжито доцільно. Містяться часткові висновки. Презентація проекту перевантажена текстом, доповідач слабо орієнтується у поданому матеріалі, відповідає на поставлені запитання з грубими помилками;

1 бал – робота виконана на рівні окремих фрагментів. У роботі невірно визначено об'єкт та предмет дослідження або вони відсутні. Використані методи недоцільні. Містяться часткові висновки. Презентація проекту відсутня, доповідач не орієнтується у поданому матеріалі;

0 балів – завдання не виконано або у роботі виявлені факти академічної не доброчесності.

8. Засоби провадження освітньої діяльності

Засобами провадження освітньої діяльності в межах навчальної дисципліни «Психологічне забезпечення професійної діяльності» є навчальні аудиторії, що забезпеченні мультимедійним обладнанням; навчально-тренувальний комплекс інституту, що включає: смугу психологічних перешкод з відповідними тренажерами та імітаторами; базу газодимозахисної служби (ГДЗС); кабінет психологічного розвантаження; навчальна, навчально-методична та нормативно-правова література, що знаходиться в бібліотеці (електроній бібліотеці) інституту.

16. Перелік завдань для підготовки до іспиту

1. Розкрити сутність та завдання психологічної служби ДСНС України у мирний та воєнний періоди.
2. Охарактеризувати нормативно-правове забезпечення діяльності психологічної служби ДСНС України.
3. Проаналізувати критерії ефективності діяльності психолога ДСНС.
4. Розкрити особливості підготовки кадрів для психологічної служби ДСНС України.
5. Проаналізувати діяльність психологічної служби ДСНС України в умовах воєнного стану.
6. Розкрити мету та завдання професійної орієнтації на службу цивільного захисту.
7. Визначити об'єктів та суб'єктів професійної орієнтації в ДСНС України.
8. Розкрити сутність і зміст професійної орієнтації, її складових в ДСНС України.
9. Проаналізувати особливості організації та проведення професійно-психологічного відбору персоналу на службу цивільного захисту.
10. Розкрити особливості вивчення соціально-психологічного клімату в підрозділах ДСНС.
11. Охарактеризувати процес адаптації молодих працівників ДСНС України.
12. Розкрити особливості роботи з наставництва молодих працівників ДСНС України.
13. Розкрити сутність психологічної підготовки персоналу ДСНС України до діяльності в умовах воєнного стану.
14. Проаналізувати зміст психологічної підготовки персоналу ДСНС України до діяльності в умовах воєнного стану.
15. Дати характеристику видам психологічної підготовки персоналу ДСНС України до діяльності в умовах воєнного стану.
16. Охарактеризувати вимоги до психологічної підготовки персоналу ДСНС України в умовах воєнного стану.
17. Проаналізувати принципи психологічної підготовки персоналу ДСНС України до діяльності в умовах воєнного стану.
18. Розкрити організаційні форми психологічної підготовки персоналу ДСНС України до діяльності в умовах воєнного стану.
19. Визначити особливості проведення занять з психологічної підготовки персоналу ДСНС України до діяльності в умовах воєнного стану.
20. Розкрити завдання та обґрунтувати вимоги до навчальної бази психологічної підготовки персоналу ДСНС України.
21. Дати характеристику навчальним засобам психологічної підготовки персоналу ДСНС України.
22. Розкрити сутність психопрофілактичної роботи з персоналом ДСНС України в умовах воєнного стану.

23. Обґрунтувати підстави для прийняття рішення про проведення додаткової психологічної роботи з персоналом ДСНС України.

24. Розкрити види та особливості адиктивної поведінки персоналу ДСНС в умовах воєнного стану.

25. Охарактеризувати напрямки психопрофілактичної роботи з персоналом ДСНС України.

26. Визначити та обґрунтувати ознаки і характеристики, які вказують на наявний рівень нервово-психічної нестійкості працівника ДСНС.

27. Обґрунтувати показання до проведення психологічної реабілітації персоналу ДСНС України після участі у ліквідації надзвичайних ситуацій в умовах воєнних дій.

28. Розкрити особливості психологічної роботи із сім'ями загиблих працівників ДСНС України.

29. Розкрити мету діяльності та основні функції кабінету психологічного розвантаження персоналу ДСНС України.

30. Охарактеризувати вимоги до облаштування загального інтер'єру кабінету психологічного розвантаження персоналу ДСНС України.

31. Надати рекомендації щодо матеріально-технічного забезпечення кабінету психологічного розвантаження персоналу ДСНС України.

32. Розкрити особливості використання музики у роботі кабінету психологічного розвантаження персоналу ДСНС України.

33. Розкрити особливості використання кольору в роботі кабінету психологічного розвантаження персоналу ДСНС України.

34. Охарактеризувати можливості КПП у психологічному відновленні персоналу ДСНС України після участі у ліквідації надзвичайних ситуацій в умовах воєнних дій: технології роботи.

35. Розкрити сутність та зміст психологічного захисту населення.

36. Охарактеризувати правові основи психологічного захисту населення в умовах воєнного стану.

37. Проаналізувати принципи психологічного захисту населення.

38. Розкрити особливості підготовки психолога ДСНС до виїзду на надзвичайну ситуацію воєнного характеру.

39. Визначити особливості організації і роботи пункту екстреної психологічної допомоги в умовах воєнного стану.

40. Розкрити особливості взаємодії психологів ДСНС та Національної поліції з питань надання екстреної психологічної допомоги постраждалим.

41. Дати характеристику основним принципам надання екстреної психологічної допомоги постраждалим.

42. Охарактеризувати заходи безпеки під час надання екстреної психологічної допомоги постраждалим в умовах воєнних дій.

43. Розкрити правила встановлення психологічного контакту з постраждалими в умовах надзвичайної ситуації.

44. Дати характеристику етапам надання психологічної допомоги постраждалим в умовах надзвичайної ситуації.

45. Розкрити особливості психологічного сортування постраждалих в умовах надзвичайної ситуації.

46. Проаналізувати технології візуальної діагностики постраждалих в умовах надзвичайної ситуації.

47. Розкрити специфіку екстреної психологічної допомоги постраждалим при руховому збудженні.

48. Розкрити особливості надання екстреної психологічної допомоги постраждалим при апатії.

49. Надати рекомендації щодо технік екстреної психологічної допомоги постраждалим при виникненні страху.

50. Проаналізувати специфіку екстреної психологічної допомоги постраждалим при ступорі.

51. Розкрити особливості надання екстреної психологічної допомоги постраждалим при агресії.

52. Надати рекомендації щодо технік екстреної психологічної допомоги постраждалим при істеричі.

53. Розкрити сутність та зміст психологічного відновлення персоналу ДСНС України.

54. Охарактеризувати принципи роботи психолога ДСНС України (mental tutor) на етапі відновлення персоналу.

55. Розкрити мету та завдання психологічного відновлення персоналу ДСНС України (mental tutor).

56. Проаналізувати особливості технології психологічної декомпресії персоналу ДСНС України на етапі відновлення.

57. Розкрити особливості психологічної роботи із пораненими працівниками ДСНС України на госпільному етапі.

58. Розкрити особливості психологічної роботи із родинами загиблих працівників ДСНС України.

59. Розкрити особливості участі психологів ДСНС України у жалобних церемоніях і ритуалах.

60. Охарактеризувати особливості психологічного супроводу внутрішньо переміщених осіб в Україні.

17. Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних завдань, попередня підготовка до семінарських та практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Беззастережне дотримання під час занять правил безпеки, вимог охорони праці, санітарно-гігієнічних норм та протиепідемічних заходів.

3. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

4. Здобувачі освіти мають право на визнання результатів навчання з дисципліни, набутих у неформальній та/або інформальній освіті.

5. Здобувачі освіти мають право на оскарження результатів підсумкового контролю з дисципліни або процедури його проведення.

6. Здобувачі освіти мають право на самостійний вибір форм і проблематики індивідуальних завдань.

7. При виконанні індивідуальної роботи здобувачі освіти зобов'язані дотримуватись політики академічної доброчесності. У разі виявлення фактів порушення політики здобувачі несуть персональну відповідальність згідно із законодавством України та нормативними документами НУЦЗ України.

18. Рекомендовані джерела інформації

Нормативні документи

1. Стандарт вищої освіти України із галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 «Психологія» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 24.04.2019. № 565 (зі змінами).

2. Освітньо-професійна програма «Екстремальна та кризова психологія» підготовки здобувача на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки». Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України.

Базова література

1. Дії підрозділів ДСНС України в умовах воєнного стану: навч. посіб. / за ред. М. Ковалю. Львів: ЛДУБЖД, 2023. 308 с.

2. Кодекс цивільного захисту України : закон України, 02.10.2012 р., № 5403-VI. URL: <http://surl.li/fiacab>.

3. Кришталь М.А. Психологічне забезпечення професійної діяльності працівників пожежно-рятувальних підрозділів МНС України : навч. посіб. Черкаси : Академія пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля, 2011. 226 с.

4. Наказ МВС України від 31.08.2017, № 747 «Про затвердження Порядку психологічного забезпечення в Державній службі України з надзвичайних ситуацій». URL: <https://cutt.ly/ITk0vqW>.

5. Протоколи надання психологічної підтримки та допомоги персоналу ДСНС та членам їх сімей: посібник / Кердивар В.В., Овсяннікова Я.О., Перелигіна Л.А., Платонов В.М., Похілько Д.С. Харків: Факт, 2024. 154 с.

6. Психологія діяльності в особливих умовах : навч. посіб. / за заг. ред. проф. М.А. Кришталь. Черкаси: видавець Третяков О.М., 2021. 120 с.

7. Оніщенко Н.В. Екстрена психологічна допомога в умовах надзвичайної ситуації: теоретичні та прикладні аспекти : монографія. Харків : Право, 2014. 584 с.

8. Особливості цивільного захисту в умовах воєнного конфлікту : колективна монографія / за ред. Р. Мугаверо, В. Андронова та М. Кустова. Харків-Рим. 2023. 238 с.

9. Фомич М.В., Кришталь М.А., Мохнар Л.І., Дячкова О.М., Чередниченко Т.В. Сучасні форми та методи роботи психолога в кабінеті психологічного розвантаження персоналу ДСНС України: монографія. Черкаси: видавець Вовчок О.Ю., 2023. 198 с.

Допоміжна література

1. Білошицький В.І., Гангал А.В., Стукан С.О., Бех С.М. Морально-психологічне забезпечення у Збройних Силах України: навчально-методичний посібник. 2-ге видання, доповнене і перероблене. Київ: НТУУ «КПІ імені Ігоря Сікорського», 2020. 138 с.

2. Клименко І. В. Психологічні засади професійної підготовки поліцейських : монографія. Харків : Фоліо, 2018. 424 с.

3. Миронець С.М., Тімченко О.В. Негативні психічні стани рятувальників в умовах надзвичайної ситуації : монографія. Київ : Консультант, 2008. 232 с.

4. Наказ ДСНС України від 05.12.2018 № 707 «Про затвердження Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників у сфері цивільного захисту». URL: <http://surl.li/tooion>.

5. Оніщенко Н.В., Тімченко О.В., Ціцей Р.М. Особливості встановлення психологічного контакту психолога ДСНС України з постраждалими в умовах надзвичайної ситуації : монографія. Харків : НУЦЗУ, КП «міська друкарня», 2014. 156 с.

6. Оніщенко Н. В., Платонов В. М. Професіографічний аналіз діяльності піротехнічних підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій: монографія. Харків: ФОП Панов А. М., 2024. 144 с.

7. Основи психологічного забезпечення діяльності МНС : підручник / за заг. ред. В.П. Садкового. Харків : УЦЗУ, 2009. 244 с.

8. Психологічна підготовка військовослужбовців ЗСУ до перебування в умовах різкої зміни бойової обстановки та умовах примусової ізоляції: метод.реком. Київ: «Центр учбової літератури», 2022. 108 с.

9. Психолого-корекційний практикум травм війни : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 396 с.

10. Психологічна робота з військовослужбовцями-учасниками бойових дій на етапі відновлення. Методичний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2023. 283 с

11. Приходько Ю.О., Перелигіна Л.А. Психологічні чинники успішності професійної діяльності пожежних-рятувальників МНС України: монографія. Харків : НУЦЗУ, КП «Міська друкарня», 2012. 216 с.

12. Приходько І.І. Засади психологічної безпеки персоналу екстремальних видів діяльності: монографія. Харків : Акад. ВВ. МВС України, 2013. 745 с.

13. Сірко Р.І. Професійна підготовка майбутніх психологів оперативно-рятувальної служби до діяльності в екстремальних умовах: монографія. Львів, «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. 482 с.

14. Сміт П., Етл Д., Уільям Ю. Діти та війна: навчання технік зцілення / укр. переклад. Ін-т психічного здоров'я УКУ, 2014. 84 с.
15. Світлична Н.О., Перелигіна Л.А., Афанасьєва Н.Є. Соціально-психологічні чинники збереження психологічного здоров'я працівників ДСНС : монографія. Харків : ХНАДУ, 2016. 296 с.
16. Стрес-асоційовані розлади здоров'я в умовах збройного конфлікту : монографія. Дніпро : Акцент ПП, 2019. 324 с.
17. Титаренко Т.М. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій. Київ : КНТ, 2023. 218 с.
18. Фомич М.В., Кришталь М.А., Теслюк П.В. Психологічні особливості розвитку професійно важливих якостей начальників караулів оперативно-рятувальної служби цивільного захисту : монографія. Черкаси: видавець Ю. Чабаненко, 2014. 166 с.
19. Фомич М.В., Мохнар Л.І. Екстрена психологічна допомога постраждалим внаслідок ракетного удару по ТЦ «АМСТОР» у місті Кременчуці. *Вісник Національного університету оборони України*, 2023. 76(6), 193–199. <https://doi.org/10.33099/2617-6858-2023-76-6-193-199>.
20. Fomych M.V. Emergency psychological assistance to victims of war in Ukraine (on the example of the population of the city of Borodyanka, Kyiv region). *Revista Inclusiones*, 2023. 10 (3). 98-106. <https://doi.org/10.58210/fprc3474>.

Інформаційні ресурси

1. Кодекс цивільного захисту України : закон України, 02.10.2012 р., № 5403-VI. URL: <http://surl.li/fiacab>.
2. Наказ МВС України від 31.08.2017, № 747 «Про затвердження Порядку психологічного забезпечення в Державній службі України з надзвичайних ситуацій». URL: <https://cutt.ly/ITk0vqW>.
3. Особливості цивільного захисту в умовах воєнного конфлікту : колективна монографія / за ред. Р. Мугаверо, В. Андронова та М. Кустова. Харків-Рим. 2023. 238 с. URL: <http://surl.li/uxseel>.
4. Психологічна робота з військовослужбовцями-учасниками бойових дій на етапі відновлення: метод. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2023. 283 с. URL: <http://surl.li/lirleo>
5. Сірко Р.І. Професійна підготовка майбутніх психологів оперативно-рятувальної служби до діяльності в екстремальних умовах: монографія. Львів, «ГАЛИЧ-ПРЕС», 2017. 482 с. URL: <http://surl.li/kjnqm>.

Розробник:

начальник кафедри психології
діяльності в особливих умовах
кандидат психологічних наук, доцент

Микола ФОМИЧ